

Geen maat op de industrie

Denktank Tij,

Zeeuwse Klimaatweek 2023

Ad Phernambucq

Denktank Tij

- TIJ is een onafhankelijke en ongebonden denktank
- Opgericht in 2021
- Gericht op de transitie van de Zeeuwse procesindustrie.
- Website: [Tij.nu](https://tij.nu)

Aanleiding voor Tij, persoonlijke noot:

- Presentatie bij DOW in 2006
- DOW's duurzaamheidsdoelstellingen voor 2015
(Op zoek naar baanbrekende technologieën voor lange termijn)
- 2006: Jaar van Inconvenient Truth: groot gevoel van urgentie – alarmbellen
- Daarna nog gewoon vier grote kolencentrales gebouwd – *'Schoon fossiel'* is er nooit van gekomen
- 17 jaar later: inmiddels beland in voorspelde klimaatcrisis

(Waren we maar eerder begonnen.....)

Aanleiding voor Tij

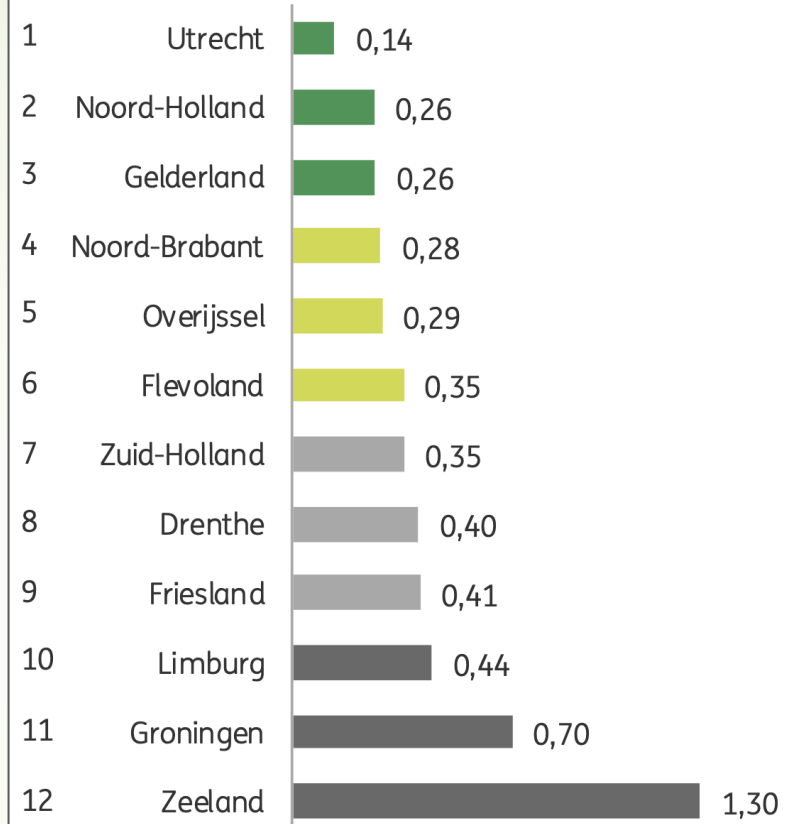
- Groot aandeel van de procesindustrie in de CO2-uitstoot
- Klimaatakkoord 2019; aparte 'tafel' voor de industrie
- Gepresenteerde plannen (SDR, Dow, Yara en Zeeland Refinery)
- Ontbreken van regie en sturing door de overheid

Hoe groot is de CO2 uitstoot?

Nederland: **145 Mton**

Zeeland: **14,2 Mton**

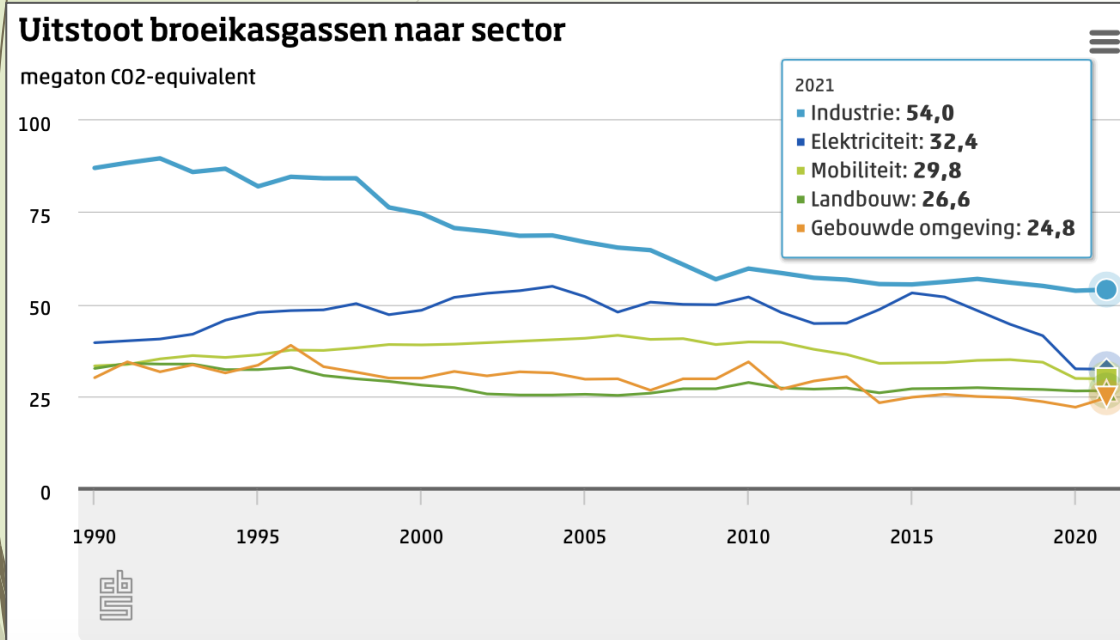
Klimaat ranking uitstoot ton broeikasgas (CO₂, methaan en lachgas)* per € 1.000 BRP. (1: groenste economie)

Bron: ING Economisch Bureau o.b.v. cijfers emissieregistratie.nl en CBS ; Januari 2018

Aandeel industrie in de CO2 uitstoot

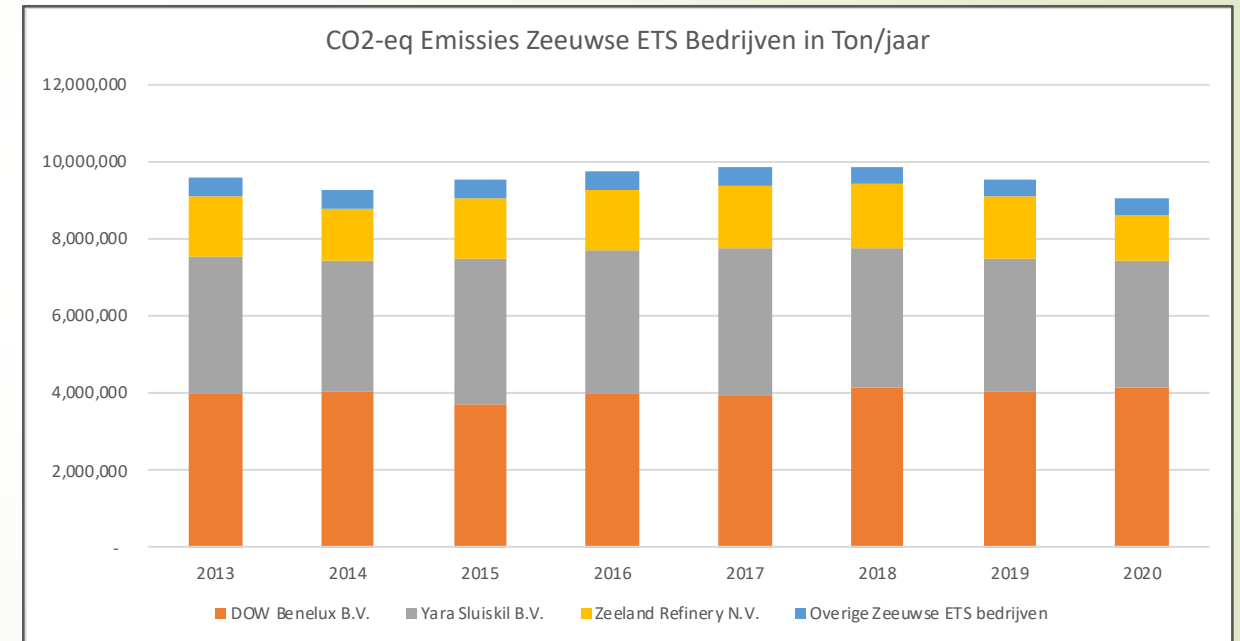
In Nederland: **32 %**

In Zeeland: **72%**

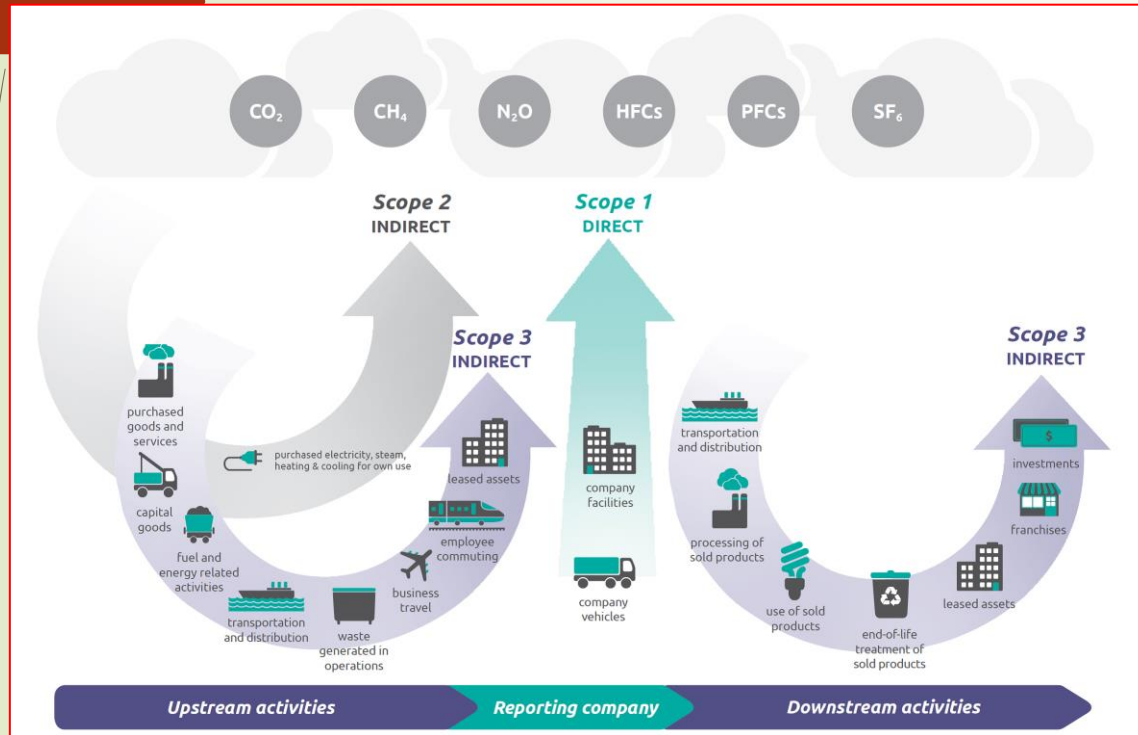
Totale industrie Zeeland: 10.2 Mton

Waarvan Dow+Yara+ZR: 8.8 Mton

Bron: Nederlandse Emissie Autoriteit (Nea);

Scope 1, 2 en 3 emissies: direct en indirect

Scope 1 CO₂-emissies: (uit de schoorsteen)

Dow : 4,3 Mton

Yara : 3,3 Mton

Zeeland Refinery : 1,6 Mton

Scope 3 CO₂-emissies:

(gebruik producten, afvalverwerking)

Dow : > 9,1 Mton

Yara : > 11,5 Mton

Zeeland Refinery : > 31,5 Mton

Doelstellingen op twee fronten

Klimaat

EU

- 2030: 55% CO₂-uitstoot reductie
- 2050: 0% CO₂-uitstoot

Nederland

- 2030: 55% CO₂-uitstoot reductie, maar streven naar 60% (t.o.v. 1990)
- 2050: 95% CO₂-uitstoot reductie

Zeeland

- Faciliteren uitvoering CES (industrie)
- Uitvoeren RES voor landbouw, gebouwde omgeving, mobiliteit

Circulariteit

EU

- 2030: actieplannen
- 2050: Circulaire economie

Nederland

- 2030: 50% minder gebruik a-biotische grondstoffen
- Actieplannen voor recyclage productgroepen
- 2050: Circulaire economie

Zeeland

- 2030: 50% minder a-biotische grondstoffen

Klimaatplannen Zeeuwse Industrie voor 2030

Zeeland Refinery

- Afvang van **700 kTon** CO₂ uit waterstoffabrieken en opslag ondergronds (**CCS**)
- Kleine procesverbeteringen

Dow Terneuzen

- Installatie van waterstof fabriek om gas voor stookinstallaties van krakers om te zetten in waterstof en gebruik van waterstof als brandstof. Afvang van **1700 kTon** CO₂ en opslag ondergronds (**CCS**)
- Enkele procesverbeteringen

Yara Sluiskil

- Afvang van **800 kTon** CO₂ uit waterstoffabrieken en opslag ondergronds (**CCS**)
- Diverse procesverbeteringen

Klimaatplannen Zeeuwse Industrie voor 2030

Hoofdlijnen:

- *Grote inzet op afvangen van CO₂ voor opslag in lege gasvelden Noordzee (CCS)*
- *Procesverbeteringen (bv gasturine wordt vervangen door elektromotoren)*
- *Basis blijft in hoofdzaak fossiel (olie, aardgas)*
- *Nog geen inzet kringloop van koolstof (niet circulair)*
- *Inzet van Groene waterstof op termijn*

Industriebeleid van de overheid

Hoofdlijnen:

- *Positieve houding ten aanzien van de bestaande procesindustrie*
- *Inzet om industrie hier te verduurzamen en te behouden*
- *Sterke nadruk op het halen van de klimaatdoelen voor 2030 (55% CO2 reductie)*
- *Grote inzet op afvangen van CO2 voor opslag in lege gasvelden Noordzee (CCS)*
- *Vooraf inzetten op faciliterende rol (stroomnetten, gasleidingen, regelgeving, subsidies)*
- *Inzetten op het beschikbaar komen van groene energie*
- *Koppeling met doelen circulaire economie heel zwak ontwikkeld*
- *Zwakke centrale regierol
(door het ontbreken van een integrale groene industrievisie?)*

Industriebeleid van de overheid

Instrumentarium:

- *Benadering in vijf regionale energieclusters*
- *Maatwerkafspraken met de (20) grootste vervuilers*
- *ETS-systeem (EU) in combinatie met nationale CO₂-heffing, minimumprijs CO₂*
- *SDE++ subsidies en andere subsidies op innovaties*
- *Energiebesparingsplicht (voor investeringen die zich binnen 5 jaar terugverdienen)*

Over de Maatwerkafspraken

Inzet overheid:

- *Gericht op extra CO2-reductie in 2030 + extra winst leefomgeving*
- *Voor 20 grootste vervuilers, samen goed voor 33,2 Mton van totaal 54,6 Mton (Daarnaast nog eens 9,7 Mton door afname grijze stroom, scope 2)*
- *Bindende afspraken maken*
- *Op basis van wederkerigheid*
- *“Vorm geven aan fundamenteel nieuwe duurzame technologieën”*

Over de Maatwerkafspraken

Vormgeving in stappenplan:

- *Inventarisatiefase (afgerond)*
  - *Expression of Principles (EoP's). Nu 9 EoP's ondertekend (DOW, Yara en ZR)*
  - *Joint Letter of Intent (JLoI). Nog geen ondertekend.*
  - *Bindende maatwerkafspraken. (ééntje? 30 miljoen subsidie voor CCS project Yara*)*
  - *Inzet externe toetsing (Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie)*
- * Plus 26 miljoen aan EIA (Energie Investerings Aftrek)*

Maatwerkafspraken; een eerste beoordeling door Tij:

- ▶ *Er is een eenzijdig grote nadruk op het halen van de klimaatdoelen 2030 met CCS*
- ▶ *De maatregelen en projecten in de EoP's verschillen niet wezenlijk van de plannen die de bedrijven eerder gepresenteerd hebben*
- ▶ *Van een 'sturende' invloed van de overheid is nauwelijks sprake*
- ▶ *De transitie naar een circulaire economie blijft achter (Systeemfout)*
- ▶ *De industriële symbiose (Plan Tij) komt niet van de grond; het is ieder voor zich*
- ▶ *Is de financiële steun van de overheid (zoals aan Yara) wel doelmatig?*

Dank voor jullie aandacht

Denktank TIJ

www.Tij.nu

